

- звітно-аналітичну;
- доказову⁵ [9, с. 15]

А загалом, аби забрати заперечувальну частку в першому слові назви статті та запитальний знак – у її кінці, викладеного тут замало, отож подальші дослідження є перспективними.

1. Великий тлумачний словник української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ: Ірпінь, ВТФ “Перун”, 2007. – 1736 с. 2. Виговська Н. Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація: моногр. / Н. Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 532 с. 3. Кужельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку / Кужельний М.В., Лінник В.Г. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с. 4. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підр. для с. г. технікумів. – 3-тє вид., перероб. і доп. / Н. М. Грабова. – К.: Вища школа, 1979. – 328 с. 5. Ластовецький В. О. Галузевий бухгалтерський облік: проблеми теорії і практики: моногр. / В. О. Ластовецький – Чернівці: Прут, 2005. – 210 с. 6. Податковий кодекс України // Все про бухгалтерський облік, 3.01.2011 р. – № 1–3. 7. Соколов Я.В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней. – М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. – 638 с. 8. Шерр И. Бухгалтерия и баланс / Шерр И. В. – М.: Экономическая жизнь, 1926. – 575 с. 9. Podstawy rachunkowości. Praca Zbirova pod. red. Kazimierza Sawickiego. Wydanie V, zmienione. 10. Garnier P. Comptabilite commerciale. Comptabilite generale – Paris, 1975.

УДК 657.37:336.74:005

О.М. Чабанюк, Т.І. Балецька
Львівська комерційна академія,
кафедра бухгалтерського обліку

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЙОГО МІСЦЕ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

© Чабанюк О.М., Балецька Т.І., 2012

Досліджено структурні зміни у Звіті про рух грошових коштів, зокрема нововведення першого розділу. Звернуто увагу на порядок заповнення першого розділу звіту за прямим методом. Досліджено зміст статей надходження та витрачання коштів у межах операційної діяльності. Визначено інформаційне застосування звіту в управлінні підприємством.

Investigational structural changes are in Report on motion of money, in particular innovations of the first section. Paid regard to order of filling of the first section of report after a direct method. Investigational maintenance of the articles of receipt and expense of money within the limits of operating activity. Certainly informative application of report in a management an enterprise.

Постановка проблеми. Звітність підприємств є завершальним кроком системи бухгалтерського обліку, яка узагальнює і систематизує інформацію про діяльність підприємства та яка необхідна усім зацікавленим особам для прийняття ефективних економічних рішень. Добре налагоджена звітність підприємств є, безсумнівно, умовою будь-якого правильно організованого бізнесу. Фінансова звітність підприємств – це система узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності за минулий період (квартал, рік).

Грошові кошти та їх еквіваленти як найліквідніші активи які потребують постійного контролю та повного відображення у фінансовій звітності підприємства.

У балансі підприємства показують наявність грошових коштів на початок та кінець періоду, з чого можна визначити лише величину їх збільшення або зменшення. У звіті про фінансові

⁵ Власне, навіть з міркувань доказовості розширення згаданих даних у податковій накладній спірне, бо у звітності звести їх у якийсь синтетичний показник неможливо, а при перевірках все одно доведеться це уточнювати, а не покладатись на наявні помітки.

результати відображено лише суму нарахованих доходів та витрат, їх структуру, а також отриманий протягом звітного періоду прибуток, а інформації про джерела надходження та напрями витрачання коштів немає [5, с. 100].

Третім складовим елементом фінансової звітності підприємства є Звіт про рух грошових коштів, який відображає надходження та витрачання коштів у звітному періоді за операційним, інвестиційним і фінансовим напрямками діяльності підприємства.

Актуальність теми зумовлена тим, що зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації цікавить питання, що ж було основним джерелом надходження грошових коштів – операційна діяльність чи інші надходження (вимушена реалізація необоротних активів, виробничих запасів, отримання кредитів), чи спрямовувались грошові надходження на розширення виробництва чи погашення боргів, чи вміє підприємство належно управляти власними коштами тощо.

Відповідь на ці запитання, які допомагають достовірно оцінити фінансовий стан підприємства, його спроможність генерувати позитивні грошові потоки, наводять у Звіті про рух грошових коштів.

Розв'язанню теоретичних і методологічних питань формування, аналізу, аудиту та прогнозування фінансової звітності присвячені дослідження вітчизняних вчених, таких як Ф. Ф. Бутинець, Ю. А. Верига, С. В. Голов, М. Я. Дем'яненко, М. В. Корягін, Г. Г. Кірейцев, П. О. Куцик, В. К. Савчук, В. В. Сопко, В. Д. Слободян, Б. Ф. Усач, В. О. Шевчук, П. Я. Хомин, Л. В. Чижевська, О. М. Чабанюк та інших вчених.

Крім того, проблеми звітності, процедури її складання та аналізу в умовах ринкової економіки досить повно висвітлені в працях вчених країн близького і далекого зарубіжжя – П. С. Безруких, Л. Бернстайна, Ван-Бреди, Г. Велша, О.В. Єфімової, В.В.Ковальова, Н. П. Кондракова, Т. Карліна, Д. Колдуела, Б. Нідлза, Ж. Рішара, Я. В. Соколова, Е. С. Хендріксена, А. Д. Шеремета та інших.

Постановка задачі. Метою статті є дослідження структурних змін у формі № 3 Звіт про рух грошових коштів.

Виклад основного матеріалу. Кожне підприємство в процесі свого функціонування має на меті досягнення максимального ефекту від своєї діяльності, а це неможливо без ефективного управління ним. Своєю чергою, управління є творчим процесом керівника, що ґрунтується на виважених рішеннях, прийнятих на основі даних, що відображають реальний стан речей на підприємстві. Дані, що є основою прийняття рішень, подаються у формі фінансових звітів відповідних звітних періодів. Тому важливо мати повну та достовірну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства під час вирішення поточних та перспективних господарських проблем. Для прийняття правильних управлінських рішень на рівні підприємства треба використовувати дані, які відповідають певним правилам, вимогам і нормам, що є зрозумілими та прийнятними для користувачів. Як наслідок, процес підготовки та складання фінансових звітів повинен бути організований відповідно до законодавства та забезпечувати користувачів повною, правдивою, неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності та фінансовий стан підприємства. А оскільки є і зовнішні користувачі, то фінансова звітність повністю забезпечує їх потреби, пов'язані з інформацією про суб'єкт господарювання. Отже, фінансова звітність є провідною категорією, що покликана забезпечити користувачів інформацією і, як наслідок, створити умови для ефективної та цілеспрямованої роботи підприємства. Грошові кошти та їх еквіваленти як найліквідніші активи потребують постійного контролю та повного відображення у фінансовій звітності підприємства. Про взаємозв'язок між прибутком (збитком) від звичайної діяльності й грошовими коштами та іншими їх перетвореннями надає інформацію Звіт про рух грошових коштів.

Звіт про рух грошових коштів – це звіт, який відображає надходження і видавання грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді [3, с. 200].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів” визначає зміст, структуру і формат Звіту про рух грошових коштів та загальні вимоги до розкриття його статей, який складають усі підприємства, крім банків, бюджетних установ, суб'єктів малого підприємництва. Звіт складають за формою № 3.

Звіт входить до складу річної фінансової звітності підприємств та складається за звітний період наростаючим підсумком з початку року в тис. грн. Для порівняння інформації у звіті наводять дані за аналогічний попередній період. Входить до загальнодержавної зовнішньої типової звітності підприємств.

Метою складання Звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у грошових коштах та їх еквівалентах за звітний період [5, с.101]. Тобто звіт відображає джерела надходження грошових коштів і напрями їх використання, оцінює як здатність суб'єкта генерувати грошові кошти, так і його потреби в них. Разом з Балансом та Звітом про фінансові результати цей звіт дає можливість оцінити фінансовий стан підприємства, зокрема його ліквідність та платоспроможність, раціональність використання коштів, скласти прогноз на майбутній період. Звіт містить дані про рух грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної, фінансової діяльності та надзвичайних подій.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. У результаті основної діяльності грошові кошти одержують від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, від надання активів в оренду, а витрачають – на розрахунки з постачальниками, бюджетом, працівниками тощо. Інвестиційна діяльність – це діяльність підприємства, пов'язана з придбанням тих необоротних активів та фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [2, с. 201]. У результаті інвестиційної діяльності грошові кошти надходять від продажу фінансових інвестицій та необоротних активів, від дивідендів, відсотків, погашення наданих позик іншим підприємствам. Витрачають їх на придбання фінансових інвестицій, основних засобів і нематеріальних активів, надання позик іншим підприємствам тощо. Фінансова діяльність – діяльність підприємства, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу [8, с. 6]. Надходження грошових коштів у результаті фінансової діяльності відбувається за рахунок випуску акцій власної емісії, отримання позик, а витрачання – на погашення позик, виплату дивідендів, викуп акцій власної емісії.

Окремо зазначають надходження і видаток коштів стосовно різних видів діяльності. Негрошові операції (отримання активів від фінансової оренди, бартерні операції, придбання активів через емісію акцій тощо) не включають до Звіту про рух грошових коштів. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту не вносять [3, с. 203].

У світовій практиці Звіт про рух грошових коштів складають за двома методами: прямий полягає у зіставленні надходження та видатків грошових коштів за певними видами активів у межах інвестиційної та фінансової діяльності; непрямий – передбачає послідовне коригування прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оприбуткування на нараховану амортизацію, зміну забезпечень наступних виплат і платежів, збиток (прибуток) від реалізованих курсових різниць, збиток (прибуток) від фінансової та інвестиційної діяльності, витрати на сплату відсотків та зміну в чистих оборотних активах тощо.

Зазначимо, що до змін П(С)БО 4 перший розділ ф. № 3 заповнювали непрямим методом (за винятком статей “Сплачені відсотки” (ряд. 130) та “Сплачені податки на прибуток” (ряд. 140)). Його механізм полягав у поетапному коригуванні прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування на ряд показників. Отже, перший розділ відображав не напрями руху грошових коштів та їх еквівалентів, а причини зміни їх залишку та перетворення на різні форми активів. Сьогодні ж розділ I, так само, як і розділи II та III, заповнюють прямим методом.

Структурно звіт складається із трьох розділів:

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності (рядки 010 – 170).

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (рядки 180 – 300).

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності (рядки 310 – 390).

У кожному з трьох розділів в окремих рядках (р. 160, 290, 380) вказують чистий рух коштів від надзвичайних подій за видами діяльності, а в р. 170, 300 і 390 – чистий рух грошових коштів за кожним видом діяльності.

Як видно із назви розділу I “Рух коштів у результаті операційної діяльності”, у ньому відображають надходження та витрачання коштів у межах операційної діяльності. Важливо пам'ятати, що одна й та сама операція для різних підприємств може зараховуватися до різних видів

діяльності. Так, придбання цінних паперів для сільгоспідприємства – інвестиційна діяльність. А для торговця цінними паперами – операційна. Тож у першому випадку грошові потоки за цією операцією опиняться в другому розділі Звіту. А ось торговець покаже їх у першому розділі.

Умовно можна поділити перший розділ на три частини – надходження грошових коштів від операційної діяльності (ряд. 010-080), витрачання грошових коштів у межах операційної діяльності (ряд. 090-145) та рух грошових коштів від надзвичайних подій (ряд. 160). Отже, можна розглянути постатейне заповнення кожної з них. Першу частину розділу I відкриває стаття “Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)” (ряд. 010). У ній відображають суму грошових коштів, отриманих від основної діяльності – від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), з урахуванням непрямих податків (ПДВ, акцизного податку). Водночас у ній не враховують сум авансів, одержаних від покупців (замовників) в оплату продукції (товарів, робіт, послуг), оскільки для них відведено ряд. 020.

Зазначимо, що до цього рядка не вносять суми, які отримує комісіонер від реалізації товарів (робіт, послуг) за договором комісії. Адже такі товари (роботи, послуги) та грошові кошти, одержані як плата за них від покупця, – власність комітента (ст. 1018 ЦКУ). Отже, такий продаж не є основною діяльністю комісіонера. Те саме стосується й сум, що надійшли комісіонеру від комітента за договором комісії на купівлю. Однак рух транзитних сум впливає на залишок грошових коштів комісіонера. Тому такі суми доцільно записати в ряд. 080 “Інші надходження” та в ряд. 145 “Інші витрачання”, а сума винагороди посередника відобразатиметься в ряд. 010, оскільки це плата за надані ним послуги.

“Надходження від погашення векселів одержаних” (ряд. 015). Відповідно до п. 13 П(С)БО 4 у цьому рядку має відобразатись сума коштів, що надійшли від: погашення векселів одержаних (причому лише тих, які отримані в межах операційної діяльності); продажу векселів на тих підприємствах, для яких операції з фінансовими інвестиціями – основна діяльність, зокрема які торгують цінними паперами.

“Надходження від покупців і замовників авансів” (ряд. 020): ця стаття відображає суми, одержані від покупців і замовників як попередню оплату за продукцію (товари, роботи, послуги).

“Надходження від повернення авансів” (ряд. 030): у цій статті наводять повернені підприємству постачальниками і підрядниками суми попередньої оплати. Але це стосується тієї попередньої оплати, яку підприємство перерахувало в межах операційної діяльності. Для інших повернених авансів призначено ряд. 230 другого розділу або ряд. 360 третього розділу Звіту про рух грошових коштів [7, п. п. 36 та 47].

“Надходження від установ банків відсотків за поточними рахунками” (ряд. 035): у цій статті записується сума відсотків, одержаних підприємством, які були нараховані за залишками коштів на його поточних рахунках згідно з умовами договору банківського рахунка.

“Надходження від бюджету податку на додану вартість” (ряд. 040): тут відображають суми грошових коштів, отриманих підприємством як бюджетне відшкодування податкового кредиту з ПДВ. “Надходження від повернення інших податків і зборів (обов’язкових платежів)” (ряд. 045): тут відображають суми одержаних із бюджету сум податків і зборів (обов’язкових платежів), окрім ПДВ. “Надходження від отриманих субсидій, дотацій” (ряд. 050): ця стаття призначена для надходження грошових коштів у вигляді субсидій та дотацій із бюджетів та позабюджетних фондів. “Надходження від цільового фінансування” (ряд. 060): у цій статті показують суми одержаних підприємством інших асигнувань із бюджету, а також цільового фінансування від інших осіб на видатки в межах операційної діяльності. Тож суми цільового фінансування капітальних інвестицій сюди не можуть потрапити. “Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)” (ряд. 070): тут відображаються суми грошових коштів, одержані підприємством як штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення законодавства та умов договорів. “Інші надходження” (ряд. 080): у цей рядок входить сума грошових коштів, отриманих з інших джерел у межах операційної діяльності, які не потрапили до рядків 010 – 070ф. № 3. До цих сум належать: надходження від реалізації оборотних активів (зокрема іноземної валюти), від операційної оренди активів.

Рядок 080 завершує статті, в яких відображали суми грошових надходжень від операційної діяльності. Надалі цей розділ звіту продовжуватиме друга частина – витрачання грошових коштів у межах операційної діяльності (ряд. 090 – 145).

“Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)” (ряд. 090): тут відображається фактичне витрачання грошових коштів від основної операційної діяльності з врахуванням непрямих податків. “Витрачання на оплату авансів” (ряд. 095): у ньому відображають суми попередньої оплати та авансових платежів постачальникам та підрядникам за товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги), що будуть поставлені (виконані, надані) в майбутньому. “Витрачання на оплату повернення авансів” (ряд.100): у цьому рядку вказують суму повернених грошових коштів попередньої оплати (авансів), яку підприємство повернуло покупцям та замовникам. “Витрачання на оплату працівникам” (ряд. 105): сюди записують суми грошових коштів, витрачені на виплату працівникам основної та додаткової зарплати, премій та інших заохочень, відпускних та лікарняних. “Витрачання на оплату витрат на відрядження” (ряд.110): тут відображається сума грошових коштів, реально виплачених відрядженим працівникам. “Витрачання на оплату зобов’язань з податку на додану вартість” (ряд. 115): тут наводять суму виплаченого до бюджету ПДВ. “Витрачання на оплату зобов’язань з податку на прибуток” (ряд. 120): відображається сума податку на прибуток, фактично сплаченого до бюджету за податковими деклараціями у звітному році. “Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи” (ряд. 125): цей рядок призначений для сплаченого єдиного соціального внеску.

“Витрачання на оплату зобов’язань з інших податків і зборів (обов’язкових платежів)” (ряд. 130): у цей рядок записують суми інших податків і зборів (обов’язкових платежів), сплачених до бюджету, окрім відображених у рядках 115 – 125 Звіту. “Витрачання на оплату цільових внесків” (ряд.140): сюди вносять суми сплачених цільових та благодійних внесків. “Інші витрачання» (ряд. 145): відображена сума грошових коштів, використаних на інші напрями операційної діяльності, що не увійшла до попередніх статей звіту, зокрема собівартість реалізованої іноземної валюти.

Наступною, третьою частиною цього розділу є рух грошових коштів від надзвичайних подій (ряд. 160). “Чистий рух грошових коштів до надзвичайних подій” (ряд. 150): відображається чистий рух коштів від операційної діяльності, розраховується як сума показників, що фіксуються у рядках 010 – 080, за вирахуванням суми показників, які відображаються в рядках 090 – 145. “Рух коштів від надзвичайних подій” (ряд. 160): цей рядок призначено для відображення руху грошових коштів, пов’язаного з надзвичайними подіями в процесі операційної діяльності.

“Чистий рух коштів від операційної діяльності” (ряд. 170). Це підсумковий рядок першого розділу Звіту про рух грошових коштів, тут відображається результат руху грошових коштів від операційної діяльності з урахуванням руху коштів від надзвичайних подій.

Дані про рух грошових коштів під час фінансової та інвестиційної діяльності також визначаються вибіркою даних про їх витрачання і надходження безпосередньо за оборотами на рахунках у реєстрах бухгалтерського обліку грошових коштів. У рядках 180,190 і 200 наводиться надходження грошових коштів від продажу інвестиційної нерухомості, фінансових інвестицій, необоротних активів, утримуваних для продажу, та інших довгострокових необоротних активів. Показник рядка 280 визначається як різниця між сумою рядків 180 -230 і сумою рядків 240 – 270, а показник рядка 300 – як алгебраїчна сума показників рядків 280 і 290. Показник рядка 370 визначається як різниця між сумою рядків 310 – 330 і сумою рядків 340 -360, а показник рядка 390 – як алгебраїчна сума показників рядків 370 і 380. Показник рядка 400 знаходять як алгебраїчну суму показників про чистий рух грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності (рядки 170, 300 і 390).

У статті “Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів” (рядок 420) відображається сума збільшення або зменшення (наводиться у дужках) залишку грошових коштів у результаті перерахунку іноземної валюти при зміні валютних курсів протягом звітного періоду.

У рядку 430 “Залишок коштів на кінець року” наводять різницю між сумою грошових надходжень і витрат, відображених у рядках 400-420.

Висновки. Отже, Звіт про рух грошових коштів розкриває вплив різних операцій на грошові потоки. Грошові кошти як найліквідніші активи повинні забезпечувати постійну платоспроможність підприємств, тому грошові потоки мають бути під постійним контролем бухгалтерів та керівників. Враховуючи це, вважаємо за доцільне щоквартально складати Звіт про рух грошових коштів.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 “Звіт про рух грошових коштів” передбачає два методи розкриття інформації про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності – прямий і непрямий. Причому в міжнародній практиці прямий метод вважають основним, а непрямий – альтернативним, тобто застосовувати рекомендують саме прямий метод (параграфи 19 і 20 МСБУ 7). В Україні нововведення торкнулися розділу I “Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності”, який складають за прямим методом, що полегшило роботу з формою № 3, адже тепер усі її розділи заповнюються однаково. Інформацію у звіті подають за показниками, що дають основу для прийняття управлінських рішень, оскільки зміст статей чітко відображає формат інформаційного середовища.

1. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації: [навч. посіб.] / В.О. Озеран, П.О. Куцик, А.М. Волошин. – Львів: Вид-во ЛКА, 2008. – 660 с. 2. Верига Ю. А. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства: [навч. посіб.] / Ю. А. Верига, А. М. Волошин. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : ВД “Комп’ютерпрес”, 2008. – 472 с. 3. Лень В. С. Звітність підприємства: [підруч.] / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Каравела, 2010. – 672 с. 4. Бухгалтерський облік в Україні: [навч. посіб.] / за ред. Р.Л. Хом’яка. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – Львів: НУ “Львівська політехніка” (ІВД “ІНТЕЛЕКТ+ “Інституту післядипломної освіти), “Інтелект-Захід”, 2003. – 820 с. 5. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України від 22 грудня 2008 р. № 1524 // Фінансова звітність: від стандартів до практики. Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. – 2011. Вип. 1. 6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 “Звіт про рух грошових коштів” // Міжнародні стандарти бухгалтерської звітності (IFRS): станом на 1 січня 2009 року; у 2-х ч. – К. : ФПБАУ, 2009. – Т.1. – С.1113 – 1136. 7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 // Фінансова звітність: від стандартів до практики. Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. – 2011. Вип. 1. – С. 32 – 37. 8. Чабанюк О. М. Фінансова звітність та її місце у прийнятті управлінських рішень / О. М. Чабанюк, Н. Р. Бернацька, Н. В. Мазур // Materialy VII Mezinarodni vedecko – prakticka konference “Moderni vymozenosti vedy – 2011”. – Dil 4. Ekonomicke vedy: Praha. Publishing House “Education and Science” s.r.o – 112 s. – S. 69–71.

УДК 657

Є.Ю. Шара

Національний державний університет податкової служби України, м. Ірпінь,
кафедра бухгалтерського обліку

ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

© Шара Є.Ю., 2012

Висвітлено питання управління дебіторською заборгованістю в системі бухгалтерського обліку, охарактеризовано заходи щодо оптимізації її структури.

The question of management an account receivable is reflected in the article, measures are described on a management by it.

Постановка проблеми. В умовах кризи неплатежів особливо зростає роль ефективного управління дебіторською заборгованістю, своєчасного її повернення та недопущення безнадійних боргів. Треба пам’ятати, що політика управління дебіторською заборгованістю є одночасно складовою не лише фінансової, а й загальної стратегії підприємства, інформацію для якої надає саме бухгалтерський облік.

У процесі здійснення різноманітних виробничих та комерційних операцій у підприємства може виникати дебіторська заборгованість за розрахунками з покупцями продукції, персоналом, власниками, бюджетом та позабюджетними фондами тощо. Але господарська практика свідчить, що на розрахунки з покупцями за відвантажену продукцію (виконані роботи і надані послуги)